

UKRAJINA A ČESKOSLOVENSKO MEZI HITLEREM A STALINEM

1928–1948

UKRAJINA A ČESKOSLOVENSKO MEZI HITLEREM A STALINEM (1928–1948)

- a) **badatelská otázka**, *Kdy a jak konkrétně území Ukrajiny a tehdejšího Československa mezi lety 1928 a 1948 ovlivnila sovětská a nacistická „kolonizace“?*
- b) **individuální práce s klíčovými pojmy**, úkol: spojte správně pojmy s jejich definicemi (tzn. čísla s písmeny):

1. kolonizace	9. Československo	17. československé pohraničí (Sudety)
2. provinční teritoria	10. sovětská Ukrajina	18. okupace Československa nacisty
3. pětiletky	11. domobrana	19. komunistický puč v Československu
4. centrální plánování	12. kolonizační vlna	20. vítězný únor
5. zestátněné zemědělství	13. wehrmacht	21. sovětské poradce v Československu
6. velmoc	14. SSSR	22. KSČ
7. válečný cíl	15. nacistické Německo	23. Národní fronta
8. německá okupace	16. mnichovská dohoda	

a) dobové označení komunistického převratu v ČSR (1948)	j) politická strana v ČSR s napojením na SSSR	r) stát, který v roce 1939 okupoval ČSR
b) stát v Evropě, který s výjimkou let 1938–1945 existoval mezi lety 1918 a 1992	k) proces osídlování cizích území	s) jedna z patnácti svazových republik SSSR (1917–1941; 1944–1991)
c) dobová expanze velmoci mimo území vlastního státu	l) způsob plánování hospodářství z centra	t) dohoda představitelů nacistického Německa, fašistické Itálie, Velké Británie a Francie, v jejímž důsledku došlo k připojení československého pohraničí k třetí říši (1938)
d) stát se značným světovým vlivem	m) experti ze SSSR operující na území ČSR, kteří napomohli komunistickému převratu (1948)	u) vojenské obsazení ČSR třetí říší (1939)
e) vládní koalice v ČSR (1945–1948)	n) zemědělství nepatřící lidem ani skupinám, nýbrž státu	v) oblast, která byla v důsledku mnichovské dohody připojena k třetí říši
f) oblasti na okraji nebo mimo centrum	o) záloha ozbrojených sil	w) záměr těch, kteří rozpoutají válku
g) stát, který existoval mezi lety 1922 a 1991	p) obsazení území cizího státu nacistickou třetí říší	
h) plán proměny hospodářství	q) politický převrat v ČSR, při kterém se dostali k moci komunisté	
i) ozbrojená moc nacistické třetí říše		

- c) **skupinová práce s textem ve dvojici, úkol:** pečlivě si přečtěte texty níže a pomocí získaných poznatků vyplňte první sloupeček tabulky („Ukrajina“); odpovědi vztáhněte k badatelské otázce lekce

Kdy a jak konkrétně území Ukrajiny a tehdejšího Československa mezi lety 1928 a 1948 ovlivnila sovětská a nacistická „kolonizace“?

*„J. V. Stalin chápal sovětský projekt jako **kolonizaci** vlastního území. Sovětský stát neměl žádná zámořská území, a musel proto využít vlastních **provinčních teritorií**.*

*V průběhu první **pětiletky** v letech 1928–1933 proto měla Ukrajina dodat svou hojnou úrodu sovětským **centrálním plánovačům**. **Zestátněné zemědělství** zabilo v SSSR vyhladověním tři až čtyři miliony lidí.*

*Adolf Hitler v Ukrajině viděl úrodné území, jež by proměnilo Německo ve **velmoc**. Ovládnout ukrajinskou černozem bylo jeho **válečným cílem**. **Německá okupace**, zahájená v roce 1941, přinesla smrt více než tři milionů obyvatel **sovětské Ukrajiny** včetně asi 1,6 milionu Židů, které povraždili Němci a místní policisté a příslušníci **domobrany**.*

*V celkovém součtu přinesly dvě protichůdné **kolonizační vlny** téhož ukrajinského území smrt asi deseti milionu lidí.*

*Po porážce **wehrmachtu** v roce 1945 byly hranice sovětské Ukrajiny přesunuty na západ a obsáhly oblasti postoupené Polskem a drobná území získaná od Československa a Rumunska.“*

Zdroj: Timothy SNYDER, Cesta k nesvobodě. Tusko, Evropa, Amerika, Praha 2018, s. 118–119.

období	Ukrajina	Československo
1928–1933		
1941–1944		
1939–1945		
1945–1948		

d) **individuální práce s filmy**, úkol: pomocí poznatků, které získáte zhlédnutím filmů, vyplňte odpovědi do pravého sloupce tabulky („Československo“); odpovědi vztáhněte k badatelské otázce lekce

Kdy a jak konkrétně území Ukrajiny a tehdejšího Československa mezi lety 1928 a 1948 ovlivnila sovětská a nacistická „kolonizace“?

➔ <https://www.stream.cz/slavedny/den-kdy-doslo-ke-komunistickemu-prevratu-25-unor-151467>

➔ <https://www.stream.cz/slavedny/den-okupace-nacisty-15-brezen-150842>

Ukrajina a Československo mezi Hitlerem a Stalinem (1928–1948)

Autor:
Mgr. David Venclík, Ph.D.

Vyrobil Národní pedagogický institut České republiky

2022

www.npi.cz

npi | Národní pedagogický institut
České republiky

